

Radostný deň v obci Veľkrop

Pravoslávni veriaci obce VELKROP budú dlho spomínať na deň 5. novembra 1972, lebo toho dňa prvýkrát v histórii obce k nám zavítal Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský. Teho dňa sa konala i posviacka obnoveného chrámu. Preosvieteného vladyku presne o 9.30 hod. privítal so zástupom veriacich kurátor brat Peter Gramata po staroslavjanskom zvyku,

chlebom a soľou. Peknou básničkou víťali vladyku najmladšie členky našej cirkvi Anna Šeršeňová, Mária Ličková a Ľubka Bzdilová. Pri vchode do chrámu Preosvieteného vladyku privítal administrátor cirkvi d. o. dekan Mikuláš Hrinko. Po posviacke chrámu archijerejskú sv. liturgiu slúžil Preosv. vladyka Nikolaj za asistencie d. o. mitr. prot. P. Spišáka, d. o. dekana M. Hrinka a duchovných z okolia. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. mitr. prot. P. Spišák. Po myrovaní a obchode chrámu k veľkému počtu veriacich sa otcovskými slovami prihovril sám Preosvietený vladyka Nikolaj, ktorý poďakoval za obetavosť a milodary pri oprave chrámu a odovzdal kurátorskému zboru pochvalný diplom. Za veriacich i kurátorov sa poďakoval vladykovi za jeho úprimné slová d. o. dekan M. Hrinko. Ďakujem touto cestou všetkým veriacim vo Veľkrope, najmä kurátorom P. Gramatovi, M. Šeršeňovi, P. Ličkovi i ostatným za ich obetavú prácu pri oprave chrámu. Nech Vás Boh požehná svojou milosťou.

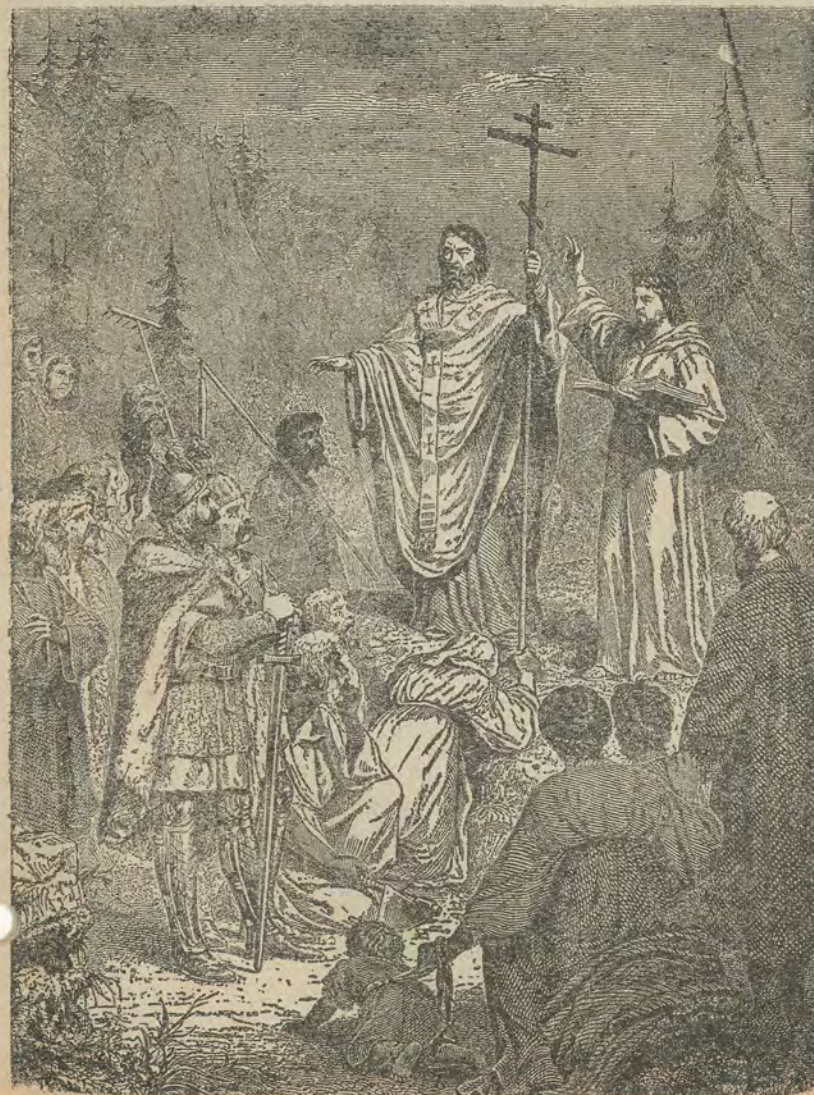
M. Hrinko

Budúce číslo vyjde 10. marca 1973

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače. Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolnené SÚTI 15/8 z 27. 12. 1972.

† ODKAZ SV. CYRILA A METODA

ROČNÍK XIX. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 2/1973

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti,

Február bol roku 1928 najchladnejším mesiacom, aspoň sa tak hovorí. Keď vám teraz píšem, vyzerá zima ako nepodarená jar, možný je obrát, možné je, že bude tohto roku i snežiť, ale snáď zažijeme nevídanú zimu — bez snehu. Po tejto meteorologickej úvahe prejdeme k podstatnému. Učíte sa i v škole, počúvate v televízii i v rozhlase, že tohto roku oslavujeme 25. výročie Vŕfzstva čsl. pracujúceho ľudu. To, čo pre nás znamená socializmus, o tom sme už hovorili, usilujem sa v každom našom článku vám niečo povedať o tom, aký to život žijete, krásny a neopakovateľný. Nebudem teda opakovať do únavy to isté, ale začnime z iného konca.

Viete si predstaviť napríklad taký masový útek ministrov čsl. vlády, ktorí sa vzdali svojich kresiel a chceli vyvolať vládnu krízu v tom pamätnom roku 1948? Ľudia ich poznali a honili. Keď už bolo všetko takmer jasné, našli ešte jedného z nich v poli, v búdke kam chodí i cisár peši, ako sa hovorí. Keď ho vytiahli, informoval sa, kde je lietadlo, na ktoré čaká... Možno čaká v emigrácii doteraz na „zázrak“, a možno už zomrel. Kto vie. Václavské námestie bolo vtedy plné ľudí, ktorí boli za ľudovú vládu, medzi nimi sa plantali našepkávajúci so „zaručenými“ správami div nie o konci sveta. A bol štrajk! Predstavte si, i v škole sme 1 hodinu štrajkovali a mali sme dobrú profesorku dejepisu, ktorá nám pekne vysvetlila, o čo ide. Dnes niektorí hovoria, že „veľký Február“ a „nezabudnuteľný Február“ a niektorým sa to ani dnes nepáči, ale ja vám poviem, nezabudla som na ten február 1948 a som ochotná kadekomu pripomenúť...

Robotníci boli úplne nadšení, milície mali zbrane, štát bol náš. Jeden a nie len jeden, klenotník ukrýval 10 kg zlata a keď ho milície našli, bolo vystavené za výkladom a my, normálni ľudia, sme sa nevedeli vynačovať. I to bol Február. Všetko bolo naše. A predsa ešte raz k nám do školy prišiel katolícky farár, aby otrávil našu radosť, lebo vraj nebudeme smieť veriť v Boha, komunizmus je strašiak, vykrikoval, ale už bol tiež na úteku, takže veľa škody nenarobil. Za ním do ČSR prišlo ešte zopár pápežských legátov poobzerať sa, ale i to pomaly zanikalo. Politický katolicizmus sa vtedy nepresadil, na to sme si museli počkať ešte 20 rokov, do šesťdesiateho ôsmeho, ale ten už poznáte, ten nebude nikdy veľký, zato zabudnúť naňho, nezabudneme.

Všetko najlepšie k veľkému sviatku nás všetkých!

Teta HELENA

† ODKAZ SV. CYRILA A METODA

ROČNÍK XIX. — ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 2/1973

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti,

Február bol roku 1928 najchladnejším mesiacom, aspoň sa tak hovorí. Keď vám teraz píšem, vyzerá zima ako nepodarená jar, možný je obrat, možné je, že bude tohto roku i snežiť, ale snáď zažijeme nevídanú zimu — bez snehu. Po tejto meteorologickej úvahe prejdeme k podstatnému. Učíte sa i v škole, počúvate v televízii i v rozhlase, že tohto roku oslavujeme 25. výročie Vŕstazstva čsl. pracujúceho ľudu. To, čo pre nás znamená socializmus, o tom sme už hovorili, usilujem sa v každom našom článku vám niečo povedať o tom, aký to život žijete, krásny a neopakovateľný. Nebudem teda opakovať do únavy to isté, ale začnime z iného konca.

Viete si predstaviť napríklad taký masový útek ministrov čsl. vlády, ktorí sa vzdali svojich kresiel a chceli vyvolať vládnu krízu v tom pamätnom roku 1948? Ľudia ich poznali a honili. Keď už bolo všetko takmer jasné, našli ešte jedného z nich v poli, v búdku kam chodí i cisár peši, ako sa hovorí. Keď ho vytiahli, informoval sa, kde je lietadlo, na ktoré čaká... Možno čaká v emigrácii doteraz na „zázrak“, a možno už zomrel. Kto vie. Václavské námestie bolo vtedy plné ľudí, ktorí boli za ľudovú vládu, medzi nimi sa plantali našepkávači so „zaručenými“ správami div nie o konci sveta. A bol štrajk! Predstavte si, i v škole sme 1 hodinu štrajkovali a mali sme dobrú profesorku dejepisu, ktorá nám pekne vysvetlila, o čo ide. Dnes niektorí hovoria, že „veľký Február“ a „nezabudnuteľný Február“ a niektorým sa to ani dnes nepáči, ale ja vám poviem, nezabudla som na ten február 1948 a som ochotná každému pripomenúť...

Robotníci boli úplne nadšení, milície mali zbrane, štát bol náš. Jeden a nie len jeden, klenotník ukrýval 10 kg zlata a keď ho milície našli, bolo vystavené za výkladom a my, normálni ľudia, sme sa nevedeli vynačovať. I to bol Február. Všetko bolo naše. A predsa ešte raz k nám do školy prišiel katolícky farár, aby otrávil našu radosť, lebo vraj nebudeme smieť veriť v Boha, komunizmus je strašiak, vykrikoval, ale už bol tiež na úteku, takže veľa škody nenarobil. Za ním do ČSR prišlo ešte zopár pápežských legátov poobzerajúc sa, ale i to pomaly zanikalo. Politický katolicizmus sa vtedy nepresadil, na to sme si museli počkať ešte 20 rokov, do šesťdesiateho ôsmeho, ale ten už poznáte, ten nebude nikdy veľký, zato zabudnúť naňho, nezabudneme.

Všetko najlepšie k veľkému sviatku nás všetkých!

Teta HELENA

Obetovanie Pána

„Radujsja blahodatnaja Bohorodice Divo, iz tebe bo vozsija solnce pravdy Christos Boh naš, prosviščaja suščija vo tmi: veselisja i ty starče pravednyj, prijemyj vo objatija svoboditeľa duš našich, darujuščaho nam voskresenije.“

(Tropar sviatku Obetovania Pána (Sritenija).

Uvedené verše troparu sviatku Obetovania Pána sú oslavou troch osôb: Presv. Bohorodičky Panny Márie, jej Syna Isusa Christa a spravodlivého starca Simeona. Áno, napriek tomu, že sviatok Obetovania Pána je sviatkom Spasiteľovým, nie je mysliteľný bez sv. Bohorodičky a bez Simeona, ktorí tu zohrali významnú úlohu spoluúčastníkov celej udalosti.

O akú udalosť išlo? Mojžišov zákon nariaďoval, aby každá matka, ktorej sa narodilo dieťa, prišla štyridsiateho dňa po jeho narodení do chrámu, a ak to bol prvorodený syn, aby ho zasvätila Bohu. Pritom zámožná matka obetovala jednoročného baránka, chudobná len dve hrdličky a dve holúbätá. — Tomuto zákonnému nariadeniu sa podriadila i Matka Pána. Celý tento obrad obetovania bol súkromnou rodinnou záležitosťou. Avšak v tomto prípade

sa stal udalosťou, ktorá vošla do dejín kresťanskej cirkvi. To preto, že v jeruzalemskom chráme došlo neočakávane k stretnutiu Bohorodičky a jej štyridsaťdňového Syna so starcom Simeonom a s Annou prorokyňou. Obaja títo ľudia slúžili Bohu svojím cnostným životom i službou v chráme, a preto im bolo dopriate vidieť pred svojou smrťou narodeného Spasiteľa sveta. Zbožný Simeon vzal na ruky Božské Dieťa a predniesol známy chválospev, spievaný dodnes v našich chrámoch na večernej bohoslužbe: „Nyni otpuščajesi raba tvojeho, Vladyko...“

Stretnutie Pána so Simeonom — ako sa tiež niekedy sviatok nazýva — malo svoj význam symbolický i praktický. Symbolický v tom, že sa tu stretla stará doba s dobou novou, Starý zákon so Zákonom novým. Predstaviteľom Starého zákona a jeho ľudu tu bol Simeon, predstaviteľom Nového zákona sám Isus Christos. Starozákonnej cirkvi bol takmer od dôb stvorenia sveta sľúbený Mesiáš, o ktorom síce nikto nič nevedel, ale ktorý bol s veľkou túžbou očakávaný. Len málo spravodlivcov bolo obdarených duchom bližšieho poznania, ktorý im dával tušiť, že snáď ešte počas ich života sa stane udalosť príchodu Spasiteľa na svet skutkom. Jedným z nich bol práve Simeon. Preto sa nečudujme, že bol tak natešený, keď spieval svoj chválospev, v ktorom dokonca žiadal, aby mohol už zomrieť, pretože tu, na svete už nemôže prežiť väčšiu radosť, než je tá, ktorú mu dalo stretnutie so samotným Synom Božím, pravým Mesiášom.

Tento postoj Simeonov, jeho radosť z poznania Spasiteľa vyjadrená chválospevom, i jeho mravné kvality dosvedčené evanjeliom, boli všetkým svedkom stretnutia i ostatným súčasníkom Christovým, jedným z najväčších a najpresvedčivejších dôkazov toho, že v Isusu Christovi prišlo na svet spasenie, a to nielen spasenie Izraela, ale i pohanov. A v tom spočíva i praktický význam jeruzalemského stretnutia. Nevieme síce, koľko ľudí izraelského národa toto Simeonovo svedectvo ovplyvnilo natoľko, že sa začali zaujímať o Dieťa, s ktorým sa stretol v jeruzalemskom chráme a o ktorom sa tak zvlášť vyjadril, avšak akiste bolo nemálo ľudí, ktorí boli vyburcovaní k zamysleniu nad Isusom Christom a k tomu, aby sa o Neho začali zaujímať. A keď potom neskôr vystúpil pri rieke Jordán Ján Krstiteľ, akiste si mnohí ľudia spomenuli na slová Simeonove a Jánovi ľahšie uverili. Tak prispelo stretnutie Pána so Simeonom a jeho svedectvo o Christovi k tomu, že mnoho ľudí sa vyznávalo zo svojich hriechov a prijímalo krst pokánia.

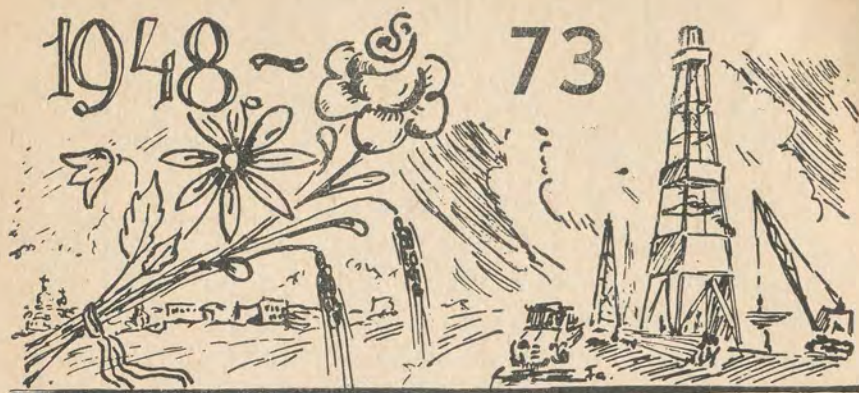
Význam stretnutia starca Simeona s Pánom spočíva i v Simeonovom proroctve, že On, Isus Christos, je určený „k pádu a k povstaniu mnohých“. To značí, že jedni Mu budú odpierať a neuznajú Ho za Mesiáša, čiže tým bude k pádu, k záhube, druhí sa k Nemu pripoja, uznajú Ho za Mesiáša, a tým bude k povstaniu, t. j. k večnému víťazstvu a životu v kráľovstve Božom. Avšak toto proroctvo Simeonovo sa postupne vyplňuje i dnes, v súčasnosti a bude sa vyplňovať i v budúcnosti: Isus Christos totiž vždy bol, je a bude jedným prijímaný, inými odmietaný, jedným bude spásou, druhým zavrnutím.

A napokon sa treba zmieniť i o Simeonovom proroctve, ktoré sa vzťahuje na osobný život Matky Pána, Panny Márie. Jej starec predpovedal, že „jej dušu prenikne meč“, čiže, že ona prežije tú najpálčivejšiu bolesť ako Matka Spasiteľova, až Ho uvidí ukrižovaného a trpiaceho hroznými mukami telesného utrpenia a smrti. Áno, ako bola Mária Matkou blaženou a požehnanou medzi ženami, keď jej bolo anjelom zvestované Christovo narodenie, tak bola i Matkou bolestnou proroctvom Simeonovým.

Vidíme, že obsah veľkého sviatku Obetovania sa nám javí stále časovo a novo v pohľade na všetky tri hlavné jednajúce osobnosti. O Isusovi Christovi nám svedčí ako o pravom Synovi Božom a o pravom našom Spasiteľovi, ktorý sa za nás úplne obetoval, o Panne Márii ako o Jeho starostlivej Matke, ktorej utrpenie a bolesť ďaleko prevyšujú všetky utrpenia a bolesti všetkých matiek i všetkých nás, a o Simeonovi nás poučuje ako o človekovi, ktorý nám môže byť vzorom tej pravej túžby po Christu i túžby po večnej blaženosti, ktorá nasleduje po požehnanom prežití pozemského života.

PAX.

● Dňa 3. februára 1973 navštívil prešovskú eparchiu vzácný hosť, Jeho Svätosť Pimen, patriarcha moskovský a celej Rusi, so svojím sprievodom. Podrobnosti z priebehu návštevy prinesieme v budúcom čísle našich časopisov.

Významné výročí

Celá naša socialistická vlasť spomína si v týchto dňoch, že 25. februára bude tomu 25 rokov od toho historického dňa, kedy robotnícka trieda v našej vlasti rozhodne, oprávnené a celkom zákonite prevzala moc spravovania štátnych a verejných záležitostí do svojich rúk, aby pokračovala vo svojom programe a uskutočnila socializmus.

Od tohto historického dňa píš sa nové dejiny, nové predovšetkým svojím obsahom, i preto, že Februárom poénúce začal sa nový život našich národov. Aj my sa dnes zamýšľame nad vývojom, ktorým od Februára 1948 prešla naša vlasť, a potvrdzujeme si správnosť cesty, ktorú si zvolil náš pracujúci ľud pod vedením prvého robotníckeho prezidenta Klementa Gottwalda.

Z diel našich historikov je nám dostatočne známe, aký bol samotný priebeh pamätných februárových udalostí pred 25 rokmi. Faktom je, že po oslobodení bolo u nás ešte dosť ľudí, ktorí vo svojom konzervativizme nechceli vidieť nič nové, ale chceli pokračovať v starej politike, v politike vykorisťovania. Tieto úsilia konzervativizmu sa skôr-neskôr museli ocitnúť v konflikte so silami pokroku, ktoré nastolili ďalekosiahly a smelý program – výstavbu socializmu v našej vlasti.

Rodil sa u nás vyspelý socialistický štát, v ktorom nám v mnohom bol vzorom náš sused, osloboditeľ, spojenec a brat, Sovietsky zväz. Naša vlasť búrlivo rástla. Náš priemysel sa rozvíjal. Naše dediny rástli novou výrobou, novými domami a novými ľuďmi do nikdy netušených rozmerov. Naša mládež sa dostávala ku prameňom vedy a kultúry. Rástlo naše školstvo, naša veda, naše umenie. Po odstránení príčin narastania bohatstva v niekoľkých rukách nerovnomerným a nespravodlivým rozdeľovaním produkcie ľudských rúk z čias prvej republiky a tzv. Slovenského štátu, otvoril sa v na-

šom novom socialistickom štáte prístup všetkým pracujúcim k prameňom života. Hranice Československej republiky nám v nespravodlivej vojne narušili a naše národy rozbíjali neprajníci a nepriatelia našej slobody. Teraz tu vyrástol nový štát: Československá socialistická republika, k vybudovaniu ktorej sme neváhali priložiť ruku k dielu. V tomto veľkom vírení sme nestáli stranou. Nestrčili sme podľa pštrosích spôsobov hlavu do piesku – „kým prejde búrka“ – ale sme boli všade tam, kde premeny prebiehali, pomáhali sme ich riešiť. Preto dnes máme nesmiernu radosť z úspechov nášho pracujúceho ľudu, z úspechov celej našej spoločnosti. Dnes môžeme byť na to hrdí, že sme svedomité a čestne plnili svoje občianske povinnosti.

To nás však len zaväzuje, aby sme na základoch, ktoré položil Víťazný február, stavali ďalej. Aby sme aj my pravoslávni kresťania, ktorí máme po prvýkrát v našej republike rovnaké práva ako príslušníci iných viero-vyznaní, naďalej ešte lepšie a usilovnejšie pracovali na rozkvet našej milovanej socialistickej republiky.

(pk)

TRADIČNÉ NOVOROČNÉ STRETNUTIE

Minister kultúry SSR Miroslav Válek prijal dňa 11. I. 1973 na tradičné novoročné stretnutie predstaviteľov pravoslávnej cirkvi, a to Jeho Blaženstvo Doroteja, metropolitu pražského a celého Československa, Preosvieteného vладыky Nikolaja, biskupa prešovského, prot. prof. dr. A. Mihaľova, dekana Pravoslávnej bohosloveckej fakulty, a predseda misijného odboru pri Eparchiálnej rade pravoslávnej cirkvi v Michalovciach d. o. prot. J. Chomu, ďalej predstaviteľov Zdrúženia katolíckeho duchovenstva Pacem in terris, ordinárov katolíckych

cirkví, predstaviteľov slovenskej Ev. a. v. cirkvi, kresťanskej ref. cirkvi na Slovensku, dekanov bohosloveckých fakúlt a členov Predsedníctva Ústrednej Charity na Slovensku. Prítomní predstavitelia ubezpečili ministra kultúry, že budú duchovenstvo a veriacich aj naďalej viesť k tomu, aby plne podporovali budovateľské ciele našej spoločnosti a prehlbovali dobré vzťahy medzi cirkvou a socialistickým štátom. Minister kultúry poďakoval predstaviteľom cirkvi za ich aktívny lojálny vzťah k socialistickému štátu.

Márnotratníci

V podobenstve o márnotratnom synovi vidno veľkú lásku otca k synovi. Keď syn požiadal svojho syna, aby mu dal jeho diel majetku, otec ochotne súhlasil. A syn odišiel ďaleko, aby svoj majetok premárnil hýrivým životom. Potom tam však nastal hlad a syn bol nútený živiť sa pasením stáda ošípaných, živil sa tým, čím jeho stádo a keď už hladom hynul, uvedomil si svoj zlý krok v živote. Rozhodol sa, že sa vráti k svojmu otcovi. Padol pred otcom na kolená a zvolal: „**Otče, zhrešil som proti nebu a proti tebe! Už viac nie som hoden sa volať tvojím synom** (Luk. 15,21).

Spomenul som si na toto podobenstvo, keď som čítal v novinách, ako sa jeden špinavý, zarastený syn napokon oženil a potom prekonal akýsi zlom. Dal sa do poriadku, rozišiel sa s „priateľmi“, stal sa predavačom a zarába na rodinu. Okrem toho študuje (bolo to na Západe). Otec bol nad návratom neposlušného syna veľmi vzrušený. Píše mu listy, telefonuje, povzbudzuje. Iba peniaze mu neposiela...

Keďže o podobné príbehy niet núdze, pozrime sa na príčiny týchto smutných, hýrivých životov. Je pravda, že človek je viac naklonený k zlu, než k dobru. Príčina je v rodičovskej láske, ktorá často nepozná hraníc v dávaní svojim deťom, nepozná, čo je pre deti dobré a čo zlé. Veľká otcovská láska dala synovi majetok, ale nevedela, že ho privedie do záhuby. Je jasné, prečo už otec synovi neposiela peniaze. Peniaze ho uviedli do záhuby a muselo sa ozvať synovo svedomie a vytrhnúť ho zo špinavého života. Dať mladému človeku do rúk hodnotu je riskantné, lebo taký človek ešte nevie si vážii tvrdou prácou nadobudnutú hodnotu.

Máme deti a nemýľme sa. Mohli by z nich byť aj márnotratní synovia; možno sme nimi sami. Veď sa len pozrime bližšie na naše spoločné majetky, ktoré nám dali naši otcovia z lásky, ako ich hocikedy márnotratne utrácame. Poškodzujeme spoločné zariadenia, ničíme staré pamiatky vytvorené rukami našich predkov, často sme chladní k cyrilometodejskému dedičstvu, ktoré tak starostlivo po stáročia nám chránili naši predkovia... A koľko je takých, čo márnotratne hynú pri pijatike, nevere, v neusporiadanom živote, v hneve. Je jediná cesta: tá však vedie späť, ako to urobil márnotratný syn. Oľutovať zlé činy a prosii o odpustenie, to je tá cesta.

Budme opatrní aj v svojej láske k našim deťom, aby im nebola na škodu. Vedme svoje deti k tomu, aby vedeli načas spoznať cestu dobra, aby vedeli sľubiť, že už budú dobré, ako to urobil márnotratný syn. Budme im v tom príkladom. Ruský básnik Puškin píše:

*Šťastný, kto má už skúsenosti,
no bitiu vln ich zbohóm dal.
Šťastlivejší, kto ich nepoznal,
kto schladil lásku rozlúčením,
nenávisť — bez hanebných slov,*

*kto s druhmi zával, so ženou,
a netrúpil sa so žiarlením,
kto verný dedov kapitál
hazardnej karte nevydál.*

S. H.

Popredná a naliehavá úloha

Na ceste z Judey do Galiley išiel Spasiteľ cez krajinu Samarskú a prišiel k mestu Sichar. Ustatý Isus si sadol pri studni Jakubovej. Prišla tam žena, ktorej meno podľa tradície bolo Fotína. Medzi Isusom a ženou vznikla duchovná beseda na tému živá voda, ktorá dáva v človeku vzniknúť prameňu, smerujúcemu do večného života. Spasiteľ má na mysli svoje učenie, milosť Božiu a Ducha svätého. Na otázku ženy, kde sa patrí modliť, či v Jeruzaleme či ako to robia Samaritáni na hore Garizim, Spasiteľ v svojom vševediacom duchu sa pozrie do ďalekej budúcnosti, kedy Jeho slovo bude rozšírené po celom svete, a zdôrazní, že ozajstní modlitebníci sa budú modliť v duchu a v pravde. Kým žena odbehne do Sicharu ohlásiť prítomnosť proroka, prichádzajú apoštoli. Isus im hovorí: „Ajhľa, hovorím vám, pozdvihnite oči a hľadte na polia, že sa zabeleli k žatve“, čo je k hlásaniu Jeho učenia (Ján 4 kap.). Túto povinnosť učii a krstiť národy zdôraznil Spasiteľ apoštolom pred svojím nanebevstúpením, keď ich posielal do celého sveta pastorať (Mat. 28, 19–20).

Áno, i oblasť našej cirkvi je podobná krajine, zrelej pre duchovnú žatvu, pre ktorú treba obetavých pracovníkov — kňazov.

Od počiatku obnovenia pravoslavia v Čechách i na Slovensku bolo prvou úlohou cirkvi získavať kňazský dorast a vychovávať ho pre vznešené povolanie. Po prvej svetovej vojne za života vladyku Gorazda sme nemali vlastnú bohovednú školu. Kandidáti duchovenstva, maturanti, sa pripravovali v kurzoch pri ústredí. Ďalej prijímala materská cirkev srbská do svojich seminárov našich mladíkov. Z Čiech tam študovalo okolo 25 osôb a z východnej časti republiky viac ako dvakrát toľko. I do Rumunska bol vyslaný jeden študent. V čase okupácie, kedy zahraničné štúdium bolo zneвозмоžnené, bol pri Eparchiálnej rade v Rimiciach opäť zriadený bohoslovecký kurz. Jeho dvaja frekventanti úspešne pôsobili v cirkvi.

Po obnove českej cirkvi a zjednotení celej cirkvi pod jurisdikciu ruskej pravoslávnej cirkvi sa otvorili nové možnosti pre prípravu duchovných. V r. 1948 bol otvorený duchovný seminár v Karlových Varoch, ktorý bol po roku preložený do Prahy, a roku 1950 bola založená vysoká škola bohovedná — Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prešove. Naviac celý rad našich poslucháčov študoval na duchovných školách ruskej cirkvi. Jeden doteraz študuje na bukureštskej akadémii a jeden v Ríme.

Naša alma-mater pracuje už 22 rokov a priniesla cirkvi cenné plody svojej obetavej práce. Jej absolventi pracujú s úspechom v duchovnej správe i v administratíve cirkvi. V profesorskom zbore fakulty dnes pôsobia len absolventi pravoslávnych učilišť.

Na fakulte sú bohoslovci predovšetkým duchovne vzdelávaní pre svoju úlohu. Navštevujú bohoslužby v ústavnej kaplnke, spievajú, čítajú žalmy a apoštola. Počúvajú prednášky, študujú a skladajú skúšky. Po absolvovaní PBF prijímajú posviacku a ujímajú sa poslania, ktoré im kladie na srdce Boh, ich viera a ich duchovná matka – cirkev.

Zvlášť v českej časti cirkvi máme celý rad farností neobsadených alebo obsadených staršími duchovnými, ktorí čakajú na vystriedanie mladšími kádrmi. Je tu teda naliehavá potreba získavať kandidátov pre štúdium na fakulte, pre funkciu duchovných správcov, pracovníkov v administratíve i v odbore bohovednom. Celý rad farností čaká na svojho pravoslávneho duchovného otca, aby sa ujal cyrilometodejskej vinice Pána, kázal Slovo Božie, vykonával bohoslužby, najmä svätú liturgiu, poskytoval sviatosť, t. j. krstil, sobášil a lúčil sa s tými, ktorí odchádzajú z pozemského života. Aby slovom i prikladom vlastného života viedol zverené duše k spásu a svoje stádo k vernosti evanjeliu i vlasti v pozemskom živote. Sv. Ján Zlatoústý povedal, že kňazský úrad je vznešený a vyšší od kráľovského.

Podmienky existenčné pre našich duchovných sú skromné, ale ako kňaz, ktorý slúži pri sv. prestole vyše 40 rokov, môžem s kludným svedomím vyhlásiť, že Pán neopustí svojich verných služobníkov ani v otázkach materiálnych. Naša spoločnosť si vie vážiť dobrých vlasteneckých kňazov pravoslávnej cirkvi, ktorá stojí neochvejne pri našom ľude, budúcom pokojné podmienky svojho života.

Naši aktívni duchovní poznajú veľmi dobre kádrovú situáciu svojej cirkvi. Ide im akiste o jej budúcnosť. Táto je priamo úmerne závislá na tom, či budeme vedieť získať mladých ľudí pre štúdium na fakulte a pre kňazské povolanie. Nie je možné sa spoliehať na to, že získame starších ľudí, ktorých by sme vytrhli z doterajšieho pracovného zapojenia. Takíto nadšení jednotlivci sa môžu v cirkvi uplatniť ako laickí pracovníci. Fakulta a cirkev potrebuje mladých veriacich ľudí vo veku, keď sa rozhodujú pre životný odbor. Najlepšie, keď sú maturantmi strednej školy. Pozerajme sa okolo seba, kto z mladých ľudí navštevuje bohoslužby, biblické hodiny a prejavuje záujem o cirkev a o povolanie duchovného. Upevňujme v ňom tento záujem! Nezabudnime v kázňach a na biblických hodinách, ako aj na farských zhromaždeniach hovoriť o kádrových potrebách cirkvi.

V náboře študentov teológie by mali pomôcť svojej cirkvi tiež zbory kurátorov a laici, ktorí poznajú mladíkov svojej farnosti a ich predpoklady pre túto úlohu. Je samozrejmé, že musí ísť o mladíkov veriacich, mravných a schopných pre štúdium.

Cirkev sa obraceja tiež na pravoslávnych rodičov, ktorí majú synov hodiacich sa pre duchovenské povolanie. Upevňujte v nich vieru, mravnosť, vyzyvajte ich k návšteve chrámov a cirkevných podnikov a navrhnite, aby sa stali študentmi teológie a neskôr duchovnými.

Obraceiam sa týmito riadkami predovšetkým na našich veriacich mladých čitateľov, chlapcov, ktorí dokončujú základné alebo stredoškolské vzdelanie a rozhodujú sa, aké životné povolanie si majú zvoliť. Vylíčil som situáciu a potrebu našej cirkvi. Ak niektorý z vás počuje jej naliehavé volanie, nech mu vyhoví! Jednou z najsympatickejších osobností Isusovho apoštolského zboru bol miláčik Pána – apoštol Ján. Bol najmladším apoštolom, statočným mladíkom, ktorý, keď sa všetci rozutekali, išiel za zajatým Isusom. S Božou Matkou stál pod krížom na Golgote. Od svojho Pána obdržal so svojím bratom Jakubom meno „Boanerges“, t. j. „Syn hromu“. Jeho apoštolský hlas lásky znie doteraz cez Písmo sväté po celom svete. Pán volá každého mladého pravoslávneho kresťana, aby išiel za Ním po stopách sv. apoštola Jána.

Osobný problém je teraz v našej cirkvi veľmi akútny. Po prvýkrát od dôb sv. Cyrila a Metoda máme svoju vlastnú bohovednú školu, ktorú vydržiava náš štát podobne ako fakulty iných cirkví. Máme krásnu fakultnú budovu s internátom a plným zaopatrením; máme svojich pravoslávnych profesorov. Nemajetní študenti môžu získať štipendium. Fakulta má ďalej svoj vlastný chrám, bohatú knižnicu, vydáva učebné pomôcky. Bolo by neodpušiteľným hriechom, keby sme túto veľkú možnosť využívali nedostatočne.

Nazývame sa právom dedičmi slovanských apoštolov sv. Cyrila a Metoda. Keď k nám prišli, bolo ich prvou starostlivosťou získať a vzdelávať mladých kresťanov pre misionársku kňazskú službu. O necelé dva roky pripravili 50 kandidátov a išli s nimi do Carihradu na vysvätenie. Dvaja slovanskí apoštoli takto zvládli dôležitú, nesmierne veľkú úlohu.

Cirkev očakáva, že jej duchovenstvo, laici i mladí ľudia vypočujú toto volanie a že budú nasledovať prihlášky záujemcov o štúdium na fakulte. Tieto prihlášky zasielajte svojim Eparchiálnym radám a tieto potom fakulte. Modlime sa, aby Pán požeňnal tohtoročný nábor poslucháčov a priložme ruky k dielu v ich získavaní.

Hľa, čo napísal v jednej duchovnej písni vладыка-мученик Горазд:

„Ó, Pán môj, je služobníkov málo, vystroj nás k dielu,
nech otcov dávnych skvitne zasa luh.
K tej svätej práci dávaj nám i silu,
daj, nech nás vedie svätý Tvoj Duch“.

A. J. Novák

Biskup prešovský

Nikolaj Tóth

(1876—1882)

Vo svojej arcipastierskej činnosti biskup Tóth patril k úplne odlišnej orientácii než jeho predchodca, biskup Jozef Gaganec. V národnostnej otázke začal po svojom rukopoložení búrať všetko, čoho sa pred ním dosiahlo a to isté možno povedať i o veciach pravoslávnej viery medzi našim ľudom. Hoci prešovská eparchia bola ešte mladá, predsa duch pravoslavia v nej natoľko začal kličiť, že gréckokatolíci sa začali cítiť stiesnenými a začali sa dožadovať autonómie pre celú gréckokatolícku cirkev. V roku 1869 Adolf I. Dobrjanský, ktorý sa zúčastnil ako delegát na rímskokatolíckom zjazde v Budapešti za gréckokatolícku cirkev Zemplínskeho obvodu, tu vystúpil s pripraveným projektom a energicky žiadal autonómiu pre uhorskú cirkev. Jeho prejav bol tiež uverejnený v maďarských novinách („Autonomia“ 1869, č. 147). Samozrejme, že proti takejto energetickej požiadavke, ktorá bola v katolíckej cirkvi neslýchaná, vystúpili všetci katolícki delegáti a vládni činitelia. Dobrjanský nebral neúspech na vedomie a pokračoval v boji za nastolený problém a za „čistotu gréckeho (pravoslávneho) obradu a proti narastajúcim príznakom latinizácie“. Dobrjanský mal za sebou zdrvujúcu väčšinu gréckokatolíckeho duchovenstva. Na znamenie protestu proti katolizácii začali niektorí nosiť brady, ako napr. o. Mitak a mnoho iných, dlhé vlasy, ako A. Pavlovič. Veriacim to pripomínalo dávnu obyčaj v pravoslávnej cirkvi, preto gréckokatolícki biskupi začali zakazovať tento zjavný protest na adresu katolíkov.

V dobách biskupa Gaganca a mukačevského biskupa V. Popoviča tento zákaz jestvoval, ale nik netrval na jeho plnení. Úplne iná situácia vznikla s nástupom biskupa Tótha. Roku 1880 obnovuje prenasledovanie tých, ktorí zákaz nedodržiavajú. Dobrjanský chápal, že v „ruskej brade“ a dlhých vlasoch duchovného sa skrýva symbol protestu proti latinizácii pravoslávnych cirkevných zvykov. Chcel obrániť duchovných „pred všemohúcou mocou“ biskupa Tótha a pred jeho trestom. Preto napísal obsírnú „Odpoveď uhorského duchovenstva prešovskej eparchie svojmu biskupovi“, z r. 1881, ktorýto dokument bol podpísaný niektorými duchovnými na čele s básni-

kom A. I. Pavlovičom. Keď biskup zaslal tým, ktorí podpísali dokument, výhrážne listy, Dobrjanský zostavil Apeláciu k pápežovi rímskemu v mene gréckokatolíckeho duchovenstva prešovskej eparchie. V tejto Apelácii sa zastavuje pri otázke nosenia brady u osôb duchovného stavu, ktorá to obyčaj jestvuje tu od samotného založenia cirkvi na území našej vlasti. V r. 1881 napísal list i biskupovi Tóthovi, aby zmenil svoj príkaz a nepodliehal natoľko Maďarom, ale aby chránil východný obrad v celej jeho čistote, ako to zaručuje Florentský snem¹ (str. 143).

Oba spomínané protesty zostali „hlasom volajúceho na púšti“, nik na nich neodpovedal. Biskup Tóth naďalej tvrdo trestal neposlušných, najmä tých, ktorí poukazovali na latinizáciu v Haliči, ako bol o. Ján Naumovič, ktorý chcel očistiť východný obrad od latinského. V roku 1882 ho odsúdili na 8 mesiacov žalára a zakázali mu slúžiť bohoslužby. Hľadal spravodlivosť vo Vatikáne a tam aj postúpil svoju žalobu, kde všetko bolo podrobne opísané. Ako odpoveď pápež Lev XIII. vylúčil o. Naumoviča z cirkvi. Keď sa o. Naumovič presvedčil, že vo Vatikáne sa nedá nájsť spravodlivosť a pravda, prijal pravoslávie a odišiel do Kyjeva² (str. 21–24). To bola metóda, akou sa riadila únia. Až v polovici 19. storočia revolučný duch kladne začal pôsobiť na náš ľud ako v sociálnom, tak aj v národnostnom smere a priniesol isté uľahčenie. Biskup Tóth sa na vlastné oči presvedčil, v akej nálade žije veľká časť jeho stáda a mnohí z duchovných. Chcel tento bojový duch zlomiť, k čomu bolo treba prevychovať duchovenstvo. I s tým sa rávalo, lebo biskup Tóth ľahko dostal povolenie k otvoreniu duchovného seminára v Prešove. Pretože vládol svojej katedre nedlho, lebo už r. 1882 zišiel zo scény do temného hrobu³ (str. 39), zastal ako i každý človek si stane pred spravodlivý súd Boží, aby sa zodpovedal za svoje skutky.

LITERATÚRA:

¹ E. Nedzeľský: *Očerk karpatorusskoj literatury*, Užhorod, 1932

² *Eparchialnyj Visnik*, Lvov, 1946

³ *Literaturnyj Sbornik*, Lvov, 1897

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ PRISPELI:

Pravoslávny farský úrad Cejkov Kčs 100, Július Illeš, Cejkov, 100.—, Barbora Bodnárová, Cejkov, 100.—, Bohuznámy veriaci z Košíc Kčs 50.—, Ján Bodnár, Falkušovce, 50.—, Pravoslávny farský úrad Zbudská Belá, 100.—. Srdečné Pán Boh zaplať. Ďalšie mená uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu.

Kňazstvo vo svetle Písma sv.

a učenia sv. Otcov

Je chvályhodné, ak veriaci oceňuje prácu svojho dušpastiera a odmení ho nejakou tou hrivnou za ňu, ale vynucovať si od veriaceho mzdu, alebo ísť naňho špekulačne, ako už bolo spomínané s tým tanierom na prestole, to už nie je práca dušpastiera, lež remeselníka alebo zdierača. — Takýchto prísne napomína Písmo:

„Synu človeka, prorokuj proti pastierom Izraelovým, prorokuj a povieš im, tým pastierom: Takto hovorí Pán Hospodin: Oj, beda pastierom Izraelovým, ktorí pasú sami seba! Či azda nemajú pastieri pásť stádo! Tuk je a vlnou sa odievate, vykŕmené zabijate, stáda nepasiete. Chorľavých zo stáda neposilňujete, nemocného neliečite, zlamaného neobvázujete a zaplašeného nenavracujete, ani zahynutého nehľadáte, ale prísne panujete nad nimi a tvrdo. A tak sú rozptýlené, nemajúce pastiera a sú za pokrm všelijakej zveri poľnej a sú rozptýlené. Blúdia, moje stádo, po všetkých vrchoch a na každom brehu vysokom, sú rozptýlení, moje stádo, po celej tvári zeme, a nie je nikoho, kto by sa po nich pýtal, ani nie je nikoho, kto by hľadal. Preto pastieri, počujte slovo Hospodinovo — Ako že Ja žijem, hovorí Pán Hospodin, preto, že je Moje stádo za lúpež a že je Moje stádo za žrádlo všelijakej zveri poľnej, preto, že nieto pastiera, a že moji pastieri sa nepýtajú po Mojom stáde, ale že pastieri pasú sami seba a Môjho stáda nepasú: preto, pastieri, počujte slovo Hospodinovo: Takto hovorí pán Hospodin: Hľa, prídem na pastierov a budem vyhľadávať svoje stádo z ich ruky a učiním koniec ich paseniu stáda, ani nebudú tí pastieri viacej pásť sami seba, ale vytrhnem svoje ovce z ich úst, aby im neboli za pokrm“ (Ez. 34, 2—10).

Učiteľská úloha kňaza je najširšia a najzodpovednejšia, lebo, ako hovorí sv. Gregor Bohoslov: „Vychovávať človeka, najchytrejšie a pretvárajúce sa stvorenie, je najväčším umením“¹. „A preto brať na seba povinnosť učiť prv, než sám sa dostatočne k tomu nepripravíš, a podľa porekadla na väč-

šom hrnci učiť sa robiť hrnce, t. j. nad dušami iných cvičiť sa v zbožnosti, podľa mojej mienky — hovorí spomínaný svätec — je nanajvýš nerozumné a opovážlivé“².

Apoštol Pavel vyznáva, že neposlal ho Christos krstiť, ale kázať evanjelium (1. Kor. 1,17), lebo Christos ozaj toto nám nariadil:

„A tak idte, čiňte učeníkmi všetky národy krstiac ich v mene Otca i Syna i Svätého Ducha učiac ich zachovávať všetko čokoľvek som vám prikázal. A hľa, Ja som s vami po všetky dni do skonania sveta“ (Mat. 28, 19—20), alebo:

„Idte po celom svete a kážte evanjelium každému stvoreniu! Ten, kto uverí a pokrstí sa, bude spasený; a kto neuverí, bude odsúdený“ (Mr. 16, 15—16).

Ako kázať?

„Nech nevychádza nijaké mrzké slovo z vašich úst, ale ak je nejaké dobré na vzdelanie, práve potrebné, aby dalo milosť tým, ktorí počúvajú... Každá horkosť a prchkosť a hnev a rúhanie nech je odňaté od vás so všetkým, čo je nešlachetné a zlé“ (Ef. 4, 29, 31). Hľa, aký príklad kázania nám podávajú apoštoli sv. i v dnešných dňoch:

„Lebo sami viete, bratia, o našom príchode k vám, že nebol daromný; ale hoci sme aj predtým mnoho pretrpeli a boli pohanení, ako viete, vo Filipách, odhodlali sme sa smelo o svojom Bohu hovoriť vám evanjelium Božie v mnohom boji (Sk. ap. 16, 22). Lebo naše napomínanie nepochádzalo z bludu ani z nečistoty ani sa nedialo v lsti, ale ako nás Boh uznal za hodných byť poverenými evanjeliom, tak hovoríme, nie ako takí, ktorí sa chcú ľubiť ľuďom, ale Bohu, Ktorý skúša naše srdcia. Lebo sme nikdy nepoužívali lichotivého slova, ako viete, ani zámienky lakomstva, Boh je svedok: ani sme nehľadali od ľudí chvály, ani od vás, ani od iných hoci sme si mohli dodať vážnosti ako Christovi apoštoli. Ale sme boli láskaví medzi vami, sfa by kojaca matka nežne k sebe vinula a opatrovala svoje vlastné deti. A naplnení súc takou srdečnou láskou naproti vám hotoví sme boli dať vám nielen evanjelium Božie, ale aj svoje vlastné duše, pretože ste sa nám stali takí milí“ (1. Tes. 2, 1—8.)

Z príkladu, ktorý nepotrebuje komentár je zrejmé, že v tom smere sme veriacim mnoho dlžní. Mnohí z nás kázeň považujeme za niečo podradnejšie, utešujúc a upokojujúc sa, že „veď im už niečo poviem“. Alebo je druhá krajnosť: súfaženie, ak kážu viacerí kňazi na nejakej cirkevnej slávnosti, odpuste alebo pri príležitosti pohrebu. Tam sa zvyklo kázať o triumf; tam sa nekáže pre milosť tým, ktorí nás počúvajú, ale pre slávu tých, ktorí kážu a, samozrejme, čo je to za kázeň, keď ľudia neplačú? ... Bl. Hieroným o tom hovorí:

„Keď učíš v chráme, staraj sa nie o to, aby ťa chválili, lež aby z hĺbky srdca vzdychali“³.

„Káž slovo — napomína ap. Pavel — pristupuj v pravý i nepravý čas, karhaj, tresci, napomínaj s celou zhovievavosťou a s učením. Lebo bude čas, keď neznesú zdravého učenia, ale podľa vlastných žiadostí budú si hromadiť učiteľov, lebo ich budú svrbieť uši a odvrátia uši od pravdy a obrátia sa k bájkam. Ale ty buď triezvy, vo všetkom trp, čo príde zle, konaj dielo evanjelistu, vykonaj svoju službu“ (2. Tim. 4, 2–5).

„Ale bývali aj falošní proroci medzi ľudom — zasa hovorí ap. Peter — ako aj medzi vami budú falošní učitelia, ktorí postrane uvedú sekty za-tratenia a Velpána, Ktorý ich vykúpil budú zapierať a uvedú tak na seba náhle zahynutie. A mnohí budú nasledovať ich prostopaše, pre ktorých sa budú rúhať ceste pravdy. A v lakomstve vymyslenými rečami budú vami kupčiť, ktorým odsúdenie nezaháľa od dávna, a ich zahynutie nedrieme“. (2. Peter 2, 1–3).

Netreba sa však veľmi čudovať, že je tomu tak, lebo, ako vraví apoštol Pavel, „nie div, lebo veď sám satan sa pretvaruje na anjela svetla. Nuž teda nie je to veľkou vecou ak sa i jeho služobníci pretvarujú, ako čo by boli služobníkmi spravodlivosti, ktorých koniec bude podľa ich skutkov“ (2. Kor. 11, 14–15).

Kážme preto ľudu svojmu veriacemu nie nejaké bájky, ako sa o tom už hovorilo, nie slová svoje, ale slovo Božie mu kážme, lebo len ono je silné dať milosť poslucháčom a napokon nezaškodí si povšimnúť aj tohto napomenutia:

„A tak tedy majte na seba pozor i na celé stádo, v ktorom vás ustanovil Svätý Duch za dozorcov, aby ste pásli Cirkev Božiu, ktorú si dobyl vlastnou krvou. Lebo ja viem toto: že po mojom odchode vojdú medzi vás draví vlci, ktorí nebudú šetriť stáda. Ba aj z vás samých povstanú mužovia, ktorí budú hovoriť prevrátené veci, aby tiahli učeníkov za sebou. Preto bdíte a pamätajte, že tri roky deň a noc neprestal som so slzami napomínať jedného každého“ (Sk. ap. 20, 28–31).

LITERATÚRA:

¹ P. J. Nečajev: *Praktičeskoje Rukovodstvo dla svjaščennosluž.*, str. 78.

² *tamtiež.*

³ P. I. Nečajev: *Prakt. Rukovod. dla svjaščenn.*, str. 84.

PETRA PREŠOV oznamuje, že má na sklade SLUŽEBNÍK tlačenný cyrilikou. Jeho cena je Kčs 60.—.

Potrebuje sv. liturgia a iné bohoslužby reformu?

Pre každého pravoslávneho kresťana je známe, že sv. liturgia v našej cirkvi je najvážnejšia bohoslužba, počas ktorej duša veriaceho dostáva ten najdrahocenejší pokrm, najsv. Telo a Krv Spasiteľa nášho I. Christa. O jej veľkom význame, vážnosti a vznešenosti by som mohol uviesť veľa príkladov i výrokov sv. Otcov a učiteľov Cirkvi. Je nám známe i to, že ju ustanovil sám I. Christos. Pozrime sa však na sv. liturgiu a iné bohoslužby tak, ako ju vidíme niektorí dnes.

Casto počúvame hlasy spomedzi mladých, ale i starších o reforme, či nejakých zmenách, ktoré by vraj najmä liturgia potrebovala. Jedným sa zdá nezrozumiteľnou, iným zase prídlhou atď.

Naša cirkev pozná niekoľko sv. liturgií. Medzi najznámejšie patria liturgia sv. J. Zlatoústeho, V. Veľkého a H. Dvojeslova — preždeosvjaščených darov. Tieto ľahko rozozná každý veriaci, ktorý navštevuje chrám, žije v Cirkvi.

O tom či spomínané liturgie a naše bohoslužby vôbec sú pre nás zrozumiteľné, by sa dalo veľa polemizovať. Mnohokrát počúvame od tých, ktorí donedávna boli proti, i od iných, že bohoslužby sa majú slúžiť v reči zrozumiteľnej. Zaiste, že áno. Na to mysleli i naši vierozvestovia sv. Cyril a Me-

toď, od ktorých sme prijali našu pradedovskú a pre nás tak drahú pravoslávnu vieru. A preto s istotou môžeme povedať, že i napriek ťažkej dobe, v ktorej rozširovali náuku Christovu i za veľkého počtu neprajníkov, ktorých mali, predbehli dobu o celé tisícročie. Naša cirkev bola a i v praxi sa stále držala toho, aby veriacim Slovo Božie i bohoslužby boli zrozumiteľné. O tom svedčí i skutočnosť, že takmer všetci príslušníci prav. cirkvi majú preložené bohosl. knihy do svojich národných jazykov (Rumuni, Maďari, Nemci, Taliani, Francúzi, Japonci atď.) Z pochopiteľných príčin iná je situácia medzi Slovanmi i u nás na Slovensku.

Som osobne toho názoru, že v dnešnej dobe, kedy už od 4. roč. národnej školy deti dostávajú základy z jazyka ruského a skoro každý aspoň čiastočne tento jazyk ovláda, a ktorý sa veľmi podobá nášmu bohosl. jazyku (staroslovienskemu), iba ťažko možno pochopiť tých, ktorým sa zdá naša bohoslužba nezrozumiteľnou. Nejasnosti sa ešte vysvetľujú na hodinách náboj. výchovy i v chrámoch. Je teda potrebné len mať ochotu, chcieť rozumieť. Lebo pokiaľ ma niečo nezaujima, nemusím tomu rozumieť, i keď je to podávané v reči materinskej. Teda vo veľkej miere závisí len od nás samotných, či bohoslužbám chceme rozumieť, chceme sa ich aktívne zúčastniť.

Preto skutočnosť, že ešte dnes slúžime v našich chrámoch jazykom našich predkov, rečou, ktorou hlásal Evanjelium sv. Cyril a Metod, nesvedčí o konzervatívnosti našej cirkvi, ale najmä o úcte k tomu, čo nám zanechali naši praotcovia, o úcte k dielu, ktoré vykonali títo apoštolovia Slovanov. Lebo tak ako v dávnej minulosti spájala všetkých Slovanov jedna pravoslávna viera (ktorej sa počas stáročí pod nátlakom mnohí vzdali) i jeden jazyk (ktorý sa tiež rozpadol na niekoľko, z ktorých každý sa vyvíjal potom svojím smerom), tak i teraz spája nás táto viera i aspoň bohoslužobný jazyk. A to má tiež nesmierne veľký význam.

Nedávno som mal možnosť stretnúť sa pri jednej príležitosti so študentmi teológie, z ktorých jeden pochádzal z Juhoslávie a druhý z Bulharska. A keďže, ako je u nás zvykom, že každá udalosť sa začína modlitbou, i pri tejto príležitosti začali sme modlitbu I. Christa — Otče náš... Nebol som totiž prekvapený, keď som spozoroval, že aj títo študenti spievajú spolu s nami, lebo som si myslel, že to poznajú zo školy. Jednako som sa opýtal, ako sa modlia u nich. Dostal som takúto odpoveď: — Tak ako sme teraz spievali, Otče náš, iže jesi na nebesích... A v tej chvíli som pocítil niečo zvláštneho. Bol to akýsi hrejivý pocit spolupatričnosti, ktorý sa iba ťažko dá opísať. Na ich tvárach bolo vidieť, že pocíňujú niečo zvláštneho. Cítili sme sa vtedy ako rodní, ako deti jednej matky — Matky Cirkvi. Podobné pocity som prežíval, a zaiste i mnoho iných, keď som navštívil niektoré chrámy v Sov. zväze. Lebo viera, ktorá nás najviac spája, ale i chrám a bohosl. jazyk bol taký istý ako je u nás, teda náš.

Ako je to krásne a vznešené, i keď nie v cudzej, ale predsa od domova

vzdialenej krajine, počujeme spev i modlitby, ktoré nás učila naša mama. Za také a podobné pocity môžeme byť dnes vďační iba tomu, že naši dedovia a otcovia chránili dedičstvo solúnskych bratov — vieru, ale i tu vznešenú a nesmierne krásnu bohoslužobnú reč.

Prichádza mi na myseľ ešte jedna udalosť. Keď katol. cirkev pred niekoľkými rokmi zavádzala do bohoslužieb národný jazyk, istý kat. kňaz v Duchovnom pastieri napísal toto: Až teraz sme poznali krásu lat. jazyka, keď sme ho začali prekladať do slovenčiny. Nech teda bude toto pre nás ponaučením, aby sme i my poznali krásu našej bohoslužobnej reči skôr, než by bolo neskoro.

Aby sme raz veľmi nefutovali za tým, čoho by sme sa mnohí dnes tak ľahko vzdali. V prípade, keď by si skutočnosť ozaj vyžadovala zavedenie slovenského jazyka do našich bohoslužieb, treba bude si počiňať veľmi pozorne a zodpovedne. Nerobíť to behom niekoľkých dní či mesiacov. Lebo takéto dielo si vyžaduje niekoľkoročnú prípravu a skutočne namáhavú mravenčiu prácu. A to nielen z dôvodu toho, žeby sa malo jednať o odborný preklad, ale najmä preto, lebo sa jedná o preklad bohoslužieb.

Dalšou, nie menej závažnou otázkou, ktorej by som sa chcel dotknúť je, či liturgia sv. J. Zlat. nie je na dnešné pomery prídlhá. Povediac úprimnú pravdu, nie. Ba na niektorých našich farnostiach dokonca veľmi krátka. Niektorí možno budete hneď namietat, že to nie je pravda, lebo všade sa slúži len tá istá sv. liturgia J. Zlatoústeho. I toto tvrdenie však neobstojí o čom Vás presvedčím..

Všetkým je nám dobre známe, v akých ťažkých podmienkach žili naši otcovia, dedovia i prví kresťania, ale o čo s väčšou ochotou i častejšie prichádzali do chrámu na modlitbu. V chrámoch sa čítali časy, slúžila sa utreňa, liturgia, večerňa, povečerie, polnočnica a iné bohoslužby, ako molebeny, akafisty atď. Dnes sa s nimi stretávame iba v kláštoroch, alebo na významné sviatky. Nechcem tvrdiť, že takto treba slúžiť i dnes na našich farnostiach, i keď pre tých, ktorí milujú chrám, by sa našiel ten voľný čas, ktorého vraj máme dnes tak málo. Príčinu treba vidieť nie práve v nedostatku voľného času, ale niekde inde. Nie je ňou azda naša neochota o veci duchovné? Určite že áno, a preto teda i v nedeľu, ktorú by sme mali zasvätiť Hospodu Bohu a svojej duši, robíme všetko možné len akosi nechceme počuť hlas zvona, ktorý nás volá, aby sme zanechali všetko a venovali sa i svojej nesmrteľnej, často hriechmi nasiaknutej duši. A teda došli sme tak ďaleko, že všetkého nám je málo, všetko chceme robiť, stihnúť, len veľmi ťažko je nám stráviť chvíľku v dome Otca nášho nebeského, venovať tu chvíľku — duši tak prepotrebnej modlitbe.

Teda tu je i tá príčina prečo sa nám zdá sv. liturgia dlhou, ba niekedy azda i bez konca. Je ich ešte mnoho a bolo by potrebné sa nad nimi pozastaviť. Nevidieť však východisko v skrátení bohoslužieb, či dokonca i liturgie. So zármutkom treba konštatovať, že skutočnosť dnes je už taká, že

ozaj už nemáme čo skracovať. Je treba povedať, že bude potrebné aspoň sv. liturgiu rozšíriť do takého stavu, v akom má byť, teda úplnú. Nebolo by na škodu, ak by pripadali do úvahy aj iné bohoslužby. A to najmä preto, lebo ako som bol vyššie uviedol, sú veľmi skrátené a na žiaľ, sv. liturgia J. Zlatoústeho. Keď v spomínaných prípadoch o takejto liturgii (J. Zlat.) môžeme vôbec hovoriť. Lebo sv. J. Zlatoústý upravil liturgiu tak, ako ju nachádzame v Služebníkoch či modlitebníkoch (i uniatských). Teda so všetkými antifonami i ekténiami. A v danom prípade neobstojí ani tvrdenie niektorých našich veriacich, ba i kňazov, že takto pred nami slúžili uniati, či naši predchodcovia. Lebo našou povinnosťou je, aby sme chyby našich predchodcov napravili, a nie v nich pokračovali. Keď berieme do úvahy sľub, ktorý sme dali pri kňazskej vysviacke, mali by sme dbať o to, aby sme očistili náš východný obrad od rôznych nám cudzích zvykov a praktík. Majúc na mysli stále to, že takú najväčšiu bohoslužbu, ako je sv. liturgia mohol by skrátiť iba snem cirkvi.

Preto ak máme hovoriť o reforme, či úprave našich bohoslužieb tak iba v tom zmysle, aby sme ich v čo najkratšom čase očistili od cudzích úprav a zvyklostí, ktoré sú nášmu východnému obradu i duchu pravoslávnej cirkvi cudzie a neznáme. Teda nezaháľame, lebo práce máme mnoho. Nebojme sa vysvetliť našim veriacim tieto nánosy, lebo oni dobre poznajú náš krásny východný obrad a i oni sú tou najväčšou zárukou, že i v budúcnosti taký krásny ostane. Naším heslom nech je:

Za čistotu nášho grécko-východného, pravoslávneho obradu!

L. Fedor, duchovný

Diskusný príspevok k prednáške doc. dr. Václava Huňáčka

V posluchárni Komenského evanjelickej bohosloveckej fakulty v Prahe konala sa dňa 14. novembra 1972 zaujímavá prednáška doc. dr. Václava Huňáčka na tému „Sázavský monastier a kult sv. Borisa a sv. Gleba“. V zaplnenej posluchárni poslucháčom rôzneho povolania dr. Huňáček rozprával o stykoch mníchov Sázavského monastiera s mníchmi pravoslávnych monastierov Kyjevskej cirkevnej oblasti. Prednáška mala vysokú úroveň i z národného a politického hľadiska. Niet pochýb, že styky s východom mali veľký vplyv na české národné hnutie. Českí vlastenci v nemeckej porobe hľadali záchranu svojej národnej kultúry na východe. Dnes môžeme k tomu iba poznamenať, že v minulosti žiadna vojna, ani slávne pochody Suvorova po Európe neposkytli možnosť pre zbliženie a spoluprácu Slovanov. Naopak. Všetky styky boli prenasledované. Až druhá svetová vojna otvorila dvere dokorán pre takúto spoluprácu.

Prednáška doc. dr. Huňáčka vyznela kladne i z vedeckého hľadiska. Svojím diskusným príspevkom chcel by som iba prehĺbiť niektoré myšlien-

ky, vyjadrené v spojení s 1) rolou kyjevskej kňaznej Anastázie v Uhroch, 2) pôvodom Georgija Uhrina a 3) problémami spolupráce s Maďarmi.

Ako správne povedal dr. Huňáček, vysvetlenie týchto otázok treba hľadať v Karpatoch. Skutočne, tieto otázky sú nerozlučne spojené s miestnym karpatoruským obyvateľstvom a vysvetľujú sa ľahko pri zachovaní zásady rímskeho rečníka Ciceróna, ktorý povedal: „Nie quid falsi dicere audeat, ne quid veri non audeat“ (dejepisec nesmie hovoriť nič lživého ani utajovať nič pravdivého, Oration. II. 9–15). Teda:

Ad 1) Hranice Kyjevskej Rusi sa tiahli územím terajšieho Maďarska ďaleko na juh za Debrecínom, Miškolcom až k Tatrám. Na tomto území Zakarpatska bývali východní Slovania, Rusíni či Karpatorusíni. O tom jestvuje dosť presvedčivých faktov. Veď ešte v r. 1848 Slovenská národná rada vo svojej výzve k Rusínom, aby povstali proti „nadutým Maďarom“ okrem iného píše: „Do tohoto boju przyzwajem my Slawiane was bratej naszym ruskich w Tatrach obytajucznych... Zluczyć się z nami a pokazać switu, że jest jeszcze w Tatrach ruski lud, ruskoho serdca, ruska horiacza krow, ruska lubow ko wybrannomu narodowi ruskomu...“.

Vtedy za kráľa Ondreja I. Uhorská Rus bola oveľa väčšia než terajšie Zakarpatsko. „Po rozpadnutí Kyjevskej Rusi na jednotlivé feudálne kniežatstvá Zakarpatská Rus bola opäť okupovaná uhorskými kniežatmi“ (BSE. Moskva, 1952, zv. 16, str. 452). Obyvateľstvo Zakarpatska zostalo bez kniežata. Preto vývoj politických udalostí na Zakarpatsku išiel iným smerom, než v ostatných oblastiach Kyjevskej Rusi s kniežatom na čele. Kyjevskému kniežatu však nebol ľahostajný osud Rusínov Zakarpatska. Preto hľadal cesty k zabezpečeniu budúcnosti ruského obyvateľstva v tejto oblasti. Keď zhodou okolností pricestoval do Kyjeva Ondrej I., naskytla sa možnosť zriadiť ochranný patronát nad Rusínmi. Došlo k sobášu Ondreja I. s kňaznou Anastáziou, dcérou kyjevského kniežata Jaroslava Múdreho. Tak Zakarpatsko nadobudlo vlastnú kňaznú Anastáziu a Ondrej I. získal verného kyjevského spojenca.

Zakarpatské obyvateľstvo vrelo privítalo svoju ochrankyňu pred cudzou agresiou. I tak vzájomný styk bol vrelý. Anastázia rada bývala v oblasti Bodrogu, kde sa cítila medzi miestnym ruským obyvateľstvom ako vo svojej rodnej zemi. Keď vznikla vzbura proti Ondrejovi I., Anastázia sa uchýlila do Karpát, do Stakčína v Humenskom okrese, medzi svojich súkmeňovcov, a tam, na hore, ktorá sa dosiaľ volá „Nastasa“, zostala tak dlho, pokiaľ sa neukľudnili politické pomery v Uhrách. Rusíni jej poskytli všetku ochranu ako svojej kňaznej. Obyvatelia Stakčína dodnes rozprávajú, že na tej hore, zvanej „Nastasa“, bývala Nastasa, kňazná kyjevská, manželka Ondreja I.

Ad 2) Vojak Georgij Uhrin bol ochrancom Borisa a Gleba. Že slúžil verne svojim zverencom, dokázal tým, že v kritickom okamihu ochraňoval svojho zverenca Borisa svojím telom a tak spoločne s ním zahynul. Ale

nás zaujíma pôvod vojaka Georgija zvaného „Uhrinom“. Keď si všimneme, že meno „Uhrin“ v Rusku sa dávalo Rusinom z Uhorskej Rusi všeobecne, niet pochýb, že i vojak Georgij pochádzal zo Zakarpatska a ako taký dostal ono meno. I vychovávateľ cáreviča Petra II. bol „uhrin“ Zejkan, príbuzný pravoslávneho biskupa hrúševského exarchátu Zejkana. Veď i prvého rektora petrohradskej univerzity Michala Baluďanského v kuloároch volali „uhrinom“. Michail Baluďanský sa narodil vo Vyšnej Olšave, okr. Svidník. O ňom v Encyklopedickom slovníku (zv. II, S. — Peterburg, 1891, str. 833) čítame: „Baluďanskij Michail Andrejevič (1763—1847) — profesor i rektor Spb. univerzity... krupnaja sila i v oblasti znanij i na pedagogičeskom i političeskom popriščach Rossii, uroženec Vengrii, karpatoross...“, a Boľšaja Sovietskaja Encyklopedija (zv. 4, Moskva, 1962, str. 566) o ňom píše, že bol „...rus. gos. dejateľ, uroženec Karpatskoj Rusi“. Nehľadiac na toto všetko pred pár rokmi z neho urobili v Budapešti Maďara, a v Bratislave Slováka napriek tomu, že autor bratislavskej práce v košickom archíve zistil, že otec M. A. Baluďanského bol „russische Pop“.

Majúc na zreteli všeobecné používanie mena „uhrin“ v Rusku pre karpatoruských presídencov z Uhorska, niet pochýb, že vojak Georgij Uhrin bol Rusinom či Karpatorusom. I okolnosti jeho umučenia o tom svedčia. Veď ktorýkoľvek vojak by neprejavil takú vernosť pánovi cudzieho pôvodu!

Dr. Huňáček správne usudzuje, keď hovorí, že vojak Georgij Uhrin nebol kanonizovaný spoločne s Borisom a Glebom, pretože nepochádzal z významného rodu a nik sa ho nezastával. Hrdinstvo ruských vojakov (i vojakov zo Zakarpatska) bolo zvyčajným zjavom, skoro sa na neho zabudlo. Takisto sa zabudlo i na hrdinstvo vojaka Ioanna Ruského, ktorý sa narodil v Rusku na konci XVII. storočia, slúžil v armáde Petra I., zúčastnil sa rusko-tureckej vojny a padol do zajatia Tatárov, ktorí ho predali ako otroka Turkom. V Turecku vojak Ioann žil v mimoriadnych pomeroch a zomrel roku 1730. Tohto vojaka kanonizovala grécka pravoslávna cirkev takmer ihneď po jeho smrti a ruská cirkev ho zanesla do zoznamu svätých až v roku 1959. Vojak Ioann dostal meno „ruskij“ v Turecku podobne ako vojak Georgij — meno „uhrin“ v Rusku.

Ako vidno, jestvovali rôzne kritériá pre vyhlasovanie svätých. Ale i rímskokatolícka cirkev mala kritériá sui generis pre tento účel. Spartak predsa ona nevyhlásila za svätého napriek tomu, že Rimania kričali: „Spartacus quasi imperator ante portas“ (Spartak ako imperátor pri bráne), keď Spartak ťiahol na Rím, aby uľahčil život rímskemu proletariátu. Avšak za svätých vyhlasovala takých vrahov, akým bol Jozafat Kuncevič a i.

Ad 3) I v probléme spolupráce s Maďarmi dr. Huňáček vyjadril správny názor. Medzi Karpatorusmi a Maďarmi dlho nebolo nacionálne šovinistických prejavov. Nielen v dobe kráľa Ondreja I. (zomrel r. 1060), ale i oveľa neskôr Karpatorusi a Maďari žili svojím životom v priateľskom vzťahu. Keď knieža Fedor Korjatovič pre nešťavý s bratmi prišiel na Za-

karpatsko, uhorský kráľ ho prijal ako spojenca a už za kráľa Eudovíta I. (1342—1382) sa aktívne zúčastňoval na spoločenskom a politickom živote Zakarpatska, spravoval domíniu Mukačevskú a Makovickú s titulom „dux Ruthenorum“ (vojvoda Rusínov). Maďarský nacionálny šovinizmus sa začal prejavovať oveľa neskôr pod vplyvom agresie katolíckej cirkvi na východ. Len túžba pápežov po svetovláde a činnosť jezuitov poznačili charaktery mnohých ľudí nielen v Maďarsku, ale i v Poľsku, Chorvátsku, na Slovensku a inde, kde začali prenasledovať svojich bratov pravoslávneho vyznania podľa zásady „cuius regio, eius religio“ (čia je správa, toho i náboženstvo), a správa bola už v rukách katolíckych magnátov. Súčasne s tým sa denacionalizovalo miestne obyvateľstvo. Ako je známe, tento nacionálny šovinizmus sa prejavoval i v Maďarsku a inde. O tom svedčí i prípad Baluďanského, môjho krajana. No život ide ďalej a postupne likviduje dôsledky jezuitskej činnosti.

Dr. Ivan Šlepeckij

Začiatky našich najnovších dejín

Keď dozneli posledné výstrely strašnej druhej svetovej vojny, hneď sa začala utvárať v letných mesiacoch r. 1945 v našom štáte zvláštna situácia. Na jednej strane pracujúci ľud s nevídaným elánom začal pracovať na odstraňovaní vojnových škôd a obnovovať od základu dopravu a spoje. Týmto pracovnými hrdinstvami pracujúci vyjadrovali neochvejnú oddanosť ľudovodemokratickému zriadeniu. Na druhej strane však niektorí predstavitelia buržoázných strán zradili svoj vlastný podpis, ktorý dali pod vládny program a začali všemožne brzdiť jeho realizáciu. Následkom tejto vierolomnosti buržoázie, komunistická strana získala socialistické strany pre jednotný postup, a tak upevnila Národný front a presadila plnenie vládneho programu.

Ďalšou vážnou požiadavkou bolo znárodnenie a poštátneenie kľúčových odvetví národného hospodárstva, dôsledkom čoho došlo dokonca k ostrým stretnutiam medzi pracujúcimi a buržoáziou. Robotnícka trieda uvedomeľým a vytrvalým bojom dosiahla svoje, a preto v októbri roku 1945 prezident dr. Beneš bol nútený podpísať príslušné dekréty o znárodnení. Keď

napokon boli prijaté dekréty o znárodnení, československá revolúcia začala nadobúdať obsahovo nový charakter, začala sa prehlbovať a orientovať socialistickým smerom. Tento vývoj socialistickej revolúcie umocnil aj VIII. zjazd KSČ. V podstate išlo o to, aby všetka moc dostala sa do rúk pracujúceho ľudu a aby v našej vlasti zvíťazila socialistická revolúcia. Tieto hodnoty, ktoré sa pomaly vytvorili a ďalej vytvárali, bolo potrebné ústavné zakotviť v novej ústave. Preto sa konali prvé povojnové voľby v máji 1946. Občania sa pripravili zvoliť Národné zhromaždenie, ktoré malo dať republike novú ústavu. Nadišli nesmierne búrlivé predvolebné týždne. Každá politická strana usporadúvala schôdze, vydávala veľké množstvo letákov a plagátov a v novinách na seba vzájomne útočili až do 26. mája 1946, kedy sa konali voľby. Víťazstvo z volieb si odniesla Komunistická strana, ktorá najviac hlasov dostala. Na základe volebných výsledkov bola zostavená aj nová vláda, v ktorej dôležité postavenie získala práve víťazná strana – komunistická.

Hlavný program novej vlády sa vyznačoval budovateľským programom, ktorý bol vypracovaný ešte na VIII. zjazde KSČ. A tak začiatkom roku 1947 začali pracujúci Československa plniť dvojročný hospodársky plán. Začiatkom roka plnenie dvojročného plánu sa vyvíjalo priaznivo, avšak v dôsledku veľkej suchoty, ktorá postihla celú republiku a zapríčinila poľnohospodárstvu za 6 a pol miliárd korún škôd, hospodárska situácia sa začala zhoršovať. Prirodzene, na zhoršení hospodárskej skutočnosti sa podieľali domáci i zahraniční odporcovia nášho ľudovodemokratického režimu. Túto krízovú situáciu pomohol nám vyriešiť ZSSR, ktorý na požiadanie našej vlády zvýšil nám hneď dodávku obilia.

Na jeseň roku 1947 sa začali vyostrovať politické rozpory na Slovensku, ktoré zámerne vytvárala reakcia. Bolo odhalené sprisahanie proti republike, ktoré zosnovali ľudáci a niektorí činitelia Demokratickej strany a ďalšie protištátne elementy. Cieľom ich plánov bolo rozbitie ľudovodemokratickej republiky. Táto krízová situácia vyvrcholila 20. februára 1948 z podnetu ministrov, ktorí zastupovali vo vláde národnosocialistickú, ľudovú a demokratickú stranu, že podali demisiu. Títo ministri svojou demisiou chceli ochromiť činnosť vlády a dosiahnuť toho, aby komunisti zostali vo vláde v menšine. Lenže z tejto demisie situácia vzišla iná než akú predpokladali, pretože týmto svojím postojom vlastne sa sami z vlády vyradili. Komunisti trvali na tom, aby prezident Beneš prijal demisiu, čo sa napokon aj stalo a súčasne poveril predsedu vlády K. Gottwalda doplniť vládu novými členmi. S takýmto Benešovým rozhodnutím reakcia nerátala, a preto svoj politický boj definitívne prehrala.

Preto víťazstvo februára 1948 roku bolo rozhodujúcim medzníkom našich najnovších dejín, a to dejín socialistických, ktoré začala písať naša víťazná robotnícka trieda a ostatní pracujúci oddaní pre vec výstavby novej spoločnosti, spoločnosti socialistickej. Týmto víťazstvom sa súčasne posilnilo medzinárodné postavenie našej republiky a stala sa pevným článkom formujúcej sa svetovej socialistickej sústavy na čele s naším osloboditeľom a verným spojencom – Sovietskym zväzom.

M. SPIŠÁK

Zo života prešovskej eparchie

VIANOČNÉ A NOVOROČNÉ ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● Pravoslávni veriaci prešovskej eparchie prežívali tohtoročné vianočné, novoročné a bohojavenské sviatky spokojne a kľudne, okrem prípadov, kde nemali možnosť osláviť tieto sviatky v miestnych svojich chrámoch. Stalo sa tak pre nepochopenie zo strany gréckokatolíkov, ktorí im neumožnili vstup do miestneho chrámu. Títo naši veriaci museli za vianočnými a ďalšími bohoslužbami cestovať do susedných obcí, kde už pravoslávni slúžia normálne svoje bohoslužby.

● Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, slúžil vianočné, novoročné a bohojavenské bohoslužby v prešovskom katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského.

Dňa 6. I. 1973, v predvečer Narodenia Isusa Christa, odslúžil spolu s prešovským duchovenstvom veľké povelčie a utreňu.

Nasledujúceho dňa, v deň sviatku Narodenia Isusa Christa, odslúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu za spolusluženia miestnych duchovných. Po sv. evanjeliu predstavený katedrálneho chrámu prot. Roman Ferenc prečítal Vianočné posolstvo Posvätnej synody pravosl. cirkvi a na konci bohoslužieb po-

zdravil prítomných veriacich, ktorí do posledného miestečka naplnili sv. chrám, sám Preosvietený vladyka Nikolaj pri príležitosti veľkého sviatku Narodenia Syna Božieho v betlehemskej jaskyni.

● Dňa 14. I. 1973, v deň sviatku Obrezania Isusa Christa a cirkevného Nového roku, odslúžil spolu s prešovským duchovenstvom slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu Preosvietený vladyka Nikolaj, ktorý sa prihovril otcovským slovom množstvu pravoslávnych veriacich, ktorí naplnili chrám Boží v Prešove. Zaželel im všetko najlepšie, veľa Božieho požehnania, úspechov v živote i v práci. Hovoril o mieri na svete i medzi veriacimi rôznych vierovyznaní a prosil Pána Boha, aby nám tento mier daroval.

● Dňa 19. I. 1973, v deň sviatku Bohojavlenia, v skorých ranných hodinách, odslúžil archijerejskú sv. liturgiu v prešovskom katedrálnom chráme Preosvietený vladyka Nikolaj, spolu s prešovským duchovenstvom. Po bohoslužbe vykonal veľké svätenie vody na pamiatku pokrstenia Isusa Christa v rieke Jordáne sv. Jánom Krstiteľom. Pravoslávni veriaci si posvätenú vodu odnášali do svojich domovov, aby im poslúžila pre zdravie i posvätenie ich príbytkov na celý rok.

ŽIVOTNÉ JUBILEUM.

Dňa 3. februára 1973 dožíva sa náš pracovník, technický redaktor našich cirkevných časopisov, d. o. prot. Roman FERENC, predstavený katedrálneho chrámu sv. Alexandra Nevského v Prešove, 45 rokov svojho života. Dôstojný otec Roman pracuje v našej redakcii už dvadsať rokov. Prajeme mu do ďalšej jeho práce na nive Hospodinovej i na poli cirkevnej tlače veľa úspechov, zdravia a Božieho požehnania. Na mnohaja i blahaja lita!

Redakcia.

Zo života michalovskej eparchie

Zasadanie pléna Eparchiálnej rady

● Dňa 28. decembra 1972 v Michalovciach konalo sa riadne pracovné zasadanie pléna Eparchiálnej rady pravoslávnej michalovskej eparchie.

Po spoločnej modlitbe Preosvietení vладыka CYRIL, biskup michalovský, srdečne privítal zhromaždených členov Eparchiálnej rady a predniesol príležitostný otvárací prejav.

Po situačnej správe zo života michalovskej eparchie, ktorú predniesol d. o. prot. Mikuláš Ščerbej, riaditeľ ER, predniesol správu o hospodárskych záležitostiach a misijnej činnosti d. o. prot. Ján Choma, predseda Mis. odboru a ekonóm ER. Na tomto rokovaní členovia eparchiálnej rady prejednali celkovú situáciu pravoslávnej cirkvi v obvode michalovskej eparchie a vyjadrili žiadosť, aby boli čím skôr doriešené existenčné záležitosti pravoslávnej cirkvi, aby po 5-ročnom čakaní aj pravoslávny veriaci boli zabezpečené tie isté práva na existenciu, aké práva majú veriaci všetkých druhých vierovyznaní.

Záverom Preosvietení vладыka Cyril, biskup michalovský, zhodnotil doterajšiu činnosť eparchiálnej rady a zaželel všetkým radostné prežitie Vianočných sviatkov a v nastávajúcom Novom roku veľa dobrého zdravia, pracovných úspechov, spokojnosti, duchovnej radosti a hojného Božieho požehnania.

Rokovanie pléna Eparchiálnej rady bolo ukončené spoločnou modlitbou a udelením arcipastierskeho požehnania.

Vyznamenanie

● Z príležitosti Vianočných sviatkov Jeho Preosvietenstvo CYRIL, biskup michalovský, udelil bratovi Michalovi PIROVI, predsedovi kurátorského zboru pravoslávnej cirkvi v Michalovciach, vyznamenanie POCHVALNÝ diplom Na znak uznania za jeho dlhoročnú úspešnú činnosť pre blaho pradedovskej pravoslávnej cirkvi Christovej.

Srdečne blahoprajeme k vyznamenaníu a do ďalšieho života prajeme veľa dobrého zdravia, duchovnej radosti a hojného Božieho požehnania. (M. Š.)

Posmrtná spomienka

Dňa 11. decembra 1972 uplynul rok od smrti mladého kurátora pravoslávnej farnosti Markovce okr. Michalovce — brata Jána ČIŽMÁRA, rodáka z Horoviec. Spomíname na brata Jána a prosíme Všemohúceho, aby ho odmenil životom v kráľovstve Božom za jeho usilovnú prácu pre farnosť Markovce, pre jeho rodinu i na pracovisku.

Blažený pokoj, vičnaja pamjať!

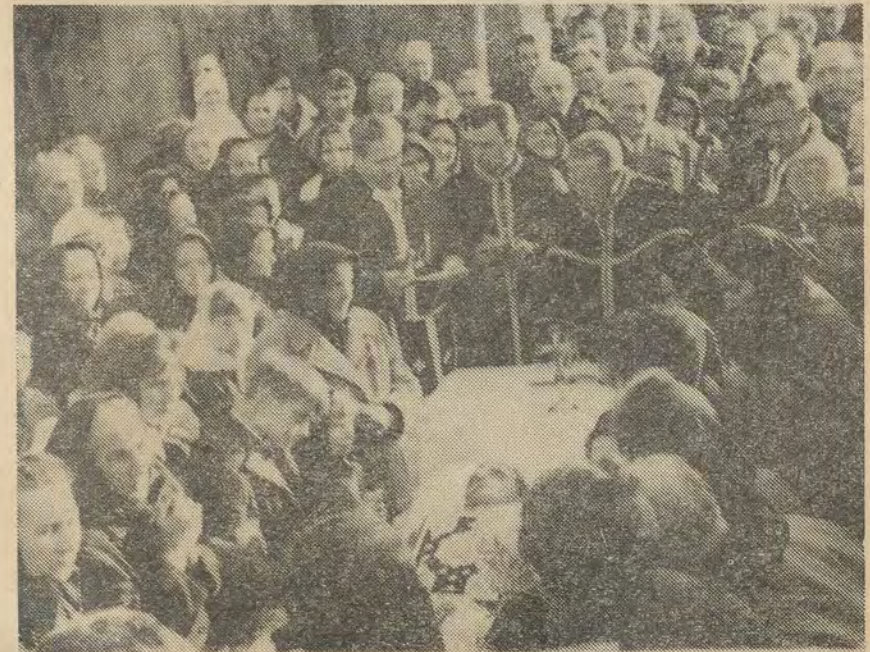
SH

POĎAKOVANIE

Dakujem touto cestou d. o. arcidekanovi M. Spišákovi za udelenie sv. Eucharistie a Jelepomazania pri pobyte môjho manžela v nemocnici a za vybavenie pohrebu. Súčasne ďakujem za vrelý prejav lásky so svojimi deťmi, rodičmi a ostatnými príbuznými a známymi, d. o. riaditeľovi M. Ščerbejovi, d. o. predsedovi misie J. Chomovi, d. o. arcidekanovi J. Lovičovi a d. o. prot. Š. Mandzákovi a všetkým prítomným duchovným i veriacim, ktorí sa zišli v hojnom počte vypravadiť a rozlúčiť sa s mojím manželom. Ďakujeme za prejav účasti v dobe pre nás tak ťažkej. Nech Vám Pán Boh všetkým udelí za to hojnosť svojho požehnania.

Moldava 19. 12. 1972

Manželka Helena Gelžinská s deťmi

Z pohrebu d. o. J. Gelžinského

Radostný deň v obci Velkrop

Pravoslávni veriaci obce VELKROP budú dlho spomínať na deň 5. novembra 1972, lebo toho dňa prvýkrát v histórii obce k nám zavítal Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský. Toho dňa sa konala i posviacka obnoveného chrámu. Preosvieteného vladyku presne o 9.30 hod. privítal so zástupom veriacich kurátor brat Peter Gramata po staroslavjanskom zvyku

chlebom a soľou. Peknou básničkou vítali vladyku najmladšie členky našej cirkvi Anna Šeršeňová, Mária Ličková a Eubka Bzdilová. Pri vchode do chrámu Preosvieteného vladyku privítal administrátor cirkvi d. o. dekan Mikuláš Hrinko. Po posviacke chrámu archijerejskú sv. liturgiu slúžil Preosv. vladyka Nikolaj za asistencie d. o. mitr. prot. P. Spišáka, d. o. dekana M. Hrinka a duchovných z okolia. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. mitr. prot. P. Spišák. Po myrovaní a obchode chrámu k veľkému počtu veriacich sa otcovskými slovami prihovril sám Preosvietený vladyka Nikolaj, ktorý poďakoval za obetavosť a milodary pri oprave chrámu a odovzdal kurátorskému zboru pochvalný diplom. Za veriacich i kurátorov sa poďakoval vladykovi za jeho úprimné slová d. o. dekan M. Hrinko. Ďakujem touto cestou všetkým veriacim vo Veľkrope, najmä kurátorom P. Gramatovi, M. Šeršeňovi, P. Ličkovi i ostatným za ich obetavú prácu pri oprave chrámu. Nech Vás Boh požehná svojou milosťou.

M. Hrinko

Budúce číslo vyjde 10. marca 1973

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vede red. rada Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolené SÚTI 15/8 z 27. 12. 1972.

POĎAKOVANIE

Ďakujem touto cestou d. o. arcidekanovi M. Spišákovi za udelenie sv. Eucharistie a Jeleopomazania pri pobyte môjho manžela v nemocnici a za vybavenie pohrebu. Súčasne ďakujem za vrelý prejav lásky so svojimi deťmi, rodičmi a ostatnými príbuznými a známymi, d. o. riaditeľovi M. Ščerbejovi, d. o. predsedovi misie J. Chomovi, d. o. arcidekanovi J. Lovičovi a d. o. prot. Š. Mandzákovi a všetkým prítomným duchovným i veriacim, ktorí sa zišli v hojnom počte vyprevadiť a rozlúčiť sa s mojim manželom. Ďakujeme za prejav účasti v dobe pre nás tak ťažkej. Nech Vám Pán Boh všetkým udelí za to hojnosť svojho požehnania.

Moldava 19. 12. 1972

Manželka Helena Gelžinská s deťmi

Z pohrebu d. o. J. Gelžinského